

Rahkoset

Rahkosten sukuseura ry:n lehti

2006 – 12. vuosikerta – 15. numero

Rajan taakse jäi kotimaa – sivu 3

Suvun kunniajäsen on poissa – sivu 8

Juho Rahkonen väitteli tohtoriksi – sivu 9

Sukukokouksen yhteydessä Venäjän-matka – takasivu

Yritetään taas

Rahkoset-lehti on ilmestynyt viime ajat epäsäännöllisesti, nytkin edellisen lehden ilmestymisestä on jo puolitoista vuotta. Joka vuosi vuodesta 1995 lähtien lehti on silti saatu koottua.

Olen huono sanomaan ei, joten olen tämän lehden päätoimittaja edelleen, vaikka edellisessä lehdessä ilmoitin jättäväni tehtävän. Lehden tekemiseen olen saanut paljon enemmän apua kuin aikaisemmin niin uusilta kuin vanhoiltakin kirjoittajilta. Tässä numerossa myös lehden ulkoasu muuttuu aiemmas-
ta uuden taitto-ohjelman ansiosta.

Rahkoset-lehti ilmestyy jatkossa kerran vuodessa. Vuosituhannen alussa parina vuotena kokeiltu kah-
den numeron tahti vuodessa osoittautui liian rankaksi tekijöille.

Sukuseuran toimintaan haetaan uutta mielenkiintoa. Yksi keino tähän on retken järjestäminen Venä-
jälle sukukokousviikonloppuna heinäkuussa 2007.

Jorma Rahkonen

Puheenjohtaja

Olavi Rahkonen
Mankolantie 27, 40200 Jyväskylä
(014) 3722 528, 050 5733 845
olavi.rahkonen@saunalahti.fi

Jyrki Rahkonen
Rahkolantie 300, 43100 Saarijärvi
(014) 427 888
jyrki.rahkonen@reppu.net

Varapuheenjohtaja

Eero Hiironen
Kangastie 127 a, 43270 Kalmari
(014) 438 515, 0400 644 050
hiironen@pp2.inet.fi

Kalevi Rahkonen
Tilhitie 20, 26100 Rauma
(02) 8222 396
kalevirahkonen@raumanktky.fi

Sihteeri

Helvi Liimatainen
Lunttilantie 22, 43100 Saarijärvi
(014) 432 147, fax (014) 432 144
helvi.liimatainen@sci.fi

Tapani Rahkonen
Untontie 2, 21530 Paimio
02040 73075, 0400 426 101, fax 02040 73074
tapani.rahkonen@teliasonera.com

Hallituksen jäsenet

Olavi Keski-Rahkonen
Aarnivalkeantie 10 E, 02100 Espoo
(09) 467 476, 040 8395 237
olavikr@gmail.com

Veikko Rahkonen
Otavankatu 3 B 16, 11130 Riihimäki
(019) 724 009, 0400 657 550
veikko.rahkonen@kolumbus.fi

Hannu Luotola
Haapaniementie 195 41270 Lannevesi
(014) 435 130, 045 633 0792
hannu.luotola@pp1.inet.fi

Jäsenrekisterin hoitaja

Erkki Lunttila
Mannilantie 19, 43100 Saarijärvi
(014) 421 677
lunttila@surfeu.fi

Jorma Rahkonen
Tavintie 8 B 22, 40400 Jyväskylä
(014) 676 152, 050 347 0083
jorma.rahkonen@kanetti.fi

Tilintarkastajat

Jouko Klemola
Severinpolku 2, 68370 Ullava
(06) 889 538, 050 5910 266

Veikko Saari
Saarentie 54, 68370 Ullava

Kannen kuvassa Hannu Luotola (vas.), Olavi Rahkonen ja Eero Hiironen sukuseuran hallituksen ko-
kouksessa maaliskuussa 2006. Kuva: Jorma Rahkonen

Rajan taakse jäi kotimaa

Antrean-matka 15.7.2006

Teksti: Juho Rahkonen ja Veikko Rahkonen
Kuvat: Juho Rahkonen

Antrean Paakkarinkylän Rahkoset jälkeläisineen viettivät kaksipäiväisiä sukujuhliaan heinäkuussa Imatralla. Juhlia vietettiin nyt toisen kerran.

Heinäkuinen lauantaiamu Imatralla oli hieman viileä, mutta päivästä oli tulossa lämmin. Tunnelma oli muutenkin odottava, sillä kohta pääsisimme itärajan taakse katsomaan Venäjän puoleista Karjalaa ja Rahkosten suvun vaiheisiin liittyviä paikkoja.

Kahdeksan aikaan bussi starttasi urheiluvälinekauppias Kari Rahkosen pihasta ja lähti ajelemaan kohti Imatran keskustaa. Siellä kyytiin tuli lisää väkeä, mm. Stoltin perhe Luhangasta Lindellit Helsingistä, Rahkosen Veikko ja Terttu ja Ruotsiin aikanaan muuttaneita Rahkosia. Pian bussi olikin viimeistä paikkaa myöten täynnä, mukanaan 28 innokasta juhlijaa.

Svetogorskin raja-asemalla passimme katsottiin useita kertoja, ja viisumintarkastusta varten piti asettua lähes sotilaallisen kurinalaiseen jonoon.

Vajaassa tunnissa rajamuodollisuudet olivat ohi, ja pääsimme Venäjän puolelle.

Heti kaupungin ulkopuolella silmään pisti metsien paljous ja ihmisasutuksen vähäisyys. Metsät näyttivät säilyneen lähes erämaisina: kymmenien kilometrien ajan tuntui siltä, kuin olisi ajanut kansallispuiston läpi.

Rakennukset olivat luonnollisesti rapistuneita, tosin uusiakin taloja näkyi. Venäläisen yhteiskunnan jyrkkä eriarvoisuus tuli ilmi, kun näimme Vuoksen rantatöyräälle rakennettuja loistokkaita taloja, joiden ympärillä kohosi korkea betonimuurri.

Luovutetusta Karjalasta lähteneiden evakkojen silmissä maiseman erilaisuus näyttää tietysti vielä dramaattisemmalta kuin sellaisen, joka on ensi kertaa Venäjällä. Matkalaisten joukossa ei tosin ollut monta sen ikäistä, että heillä oli ehtinyt olla omakohtaisia muistoja täällä elämisestä. Pekka Rahkosen lisäksi myös Juhani Rahkonen muistaa asioita elämisestään Piepharjussa.

Matkanjohtajana toiminut Veikko Rahkonen Riihimäeltä osoitti matkan varrella useita rakennuksia, jotka ennen sotia olivat olleet suomalaisten

hallussa. Suomalaisten perustama vanhainkoti oli eräässä kylässä. Myös ennen niin kuuluisa Talikkalan markkinapaikka on edelleen käytössä. Veikkokin on Karjalan evakkoja, joskin hän oli vain kolmen kuukauden ikäinen, kun äkkilähtö kotiseuduilta tuli 18.6.1944.

Hautakiviä metsässä

Auringon ollessa jo korkealla saavuimme Antreaan. Se tunnetaan nykyisin nimellä Kamennogorsk, kivikaupunki. Kivilouhoksia näkyikin runsaasti kaupungin liepeillä.

Antrea on perustettu vuonna 1724, ja ennen sotia siellä oli noin 8600 asukasta. Nykyisin asukkaita on kuutisen tuhatta. Antrea tunnetaan muun muassa merkittävästä kivilouhoksesta kalaverkkolöydöstään. Verkon iäksi on arvioitu jopa 10 000 vuotta, ja nykyisin sitä säilytetään Helsingissä kansallismuseossa.

Antrean Paakkarilassa oli ennen sotia kaksi Rahkosten taloa. Ämmälä ja Piepharju. Entisellä kirkonmäellä sijaitsevassa muistolehdossa olevalle muistokivelle laskettiin kimppu kauniita kukkasia. Kukkat laski Veikko Rahkonen sukuseuran puheenjohtajan Olavi Rahkosten avustamana.

Kauniisti soivat suvivirren sävelet matkalaisten sitä laulaessa. Entisellä hautausmaalla olevalle sankarivainajien muistopaadelle laskettiin myös kimppu sinivalkoisia kukkasia. Kukkat laski Timo Rahkonen Ruotsista jonka isän Tauno Rahkosten nimi on paateen kaiverrettu.

Hautausmaalla venäläisten koristeelliset, vainajien kuvilla varustetut hautakivet seisoivat sulassa sovussa suomenkielisten muistomerkkien ympärillä. Suomalaisten läsnäolo ja muut entisaikain muistot tuntuivat miltei käsin kosketeltavilta,

vaikka alue on ollut Venäjän liittovaltion osana jo kuusi vuosikymmentä.

Antrean muistopuiston metsässä on kymmeniä hautakiviä, joissa ainakin yhdessä on Rahkosten nimi. Kivet pilkottavat saniaisten ja muun aluskasvillisuuden alta. Joissakin näkyy luodinjalkia muistona sodasta.

Paluu kotitalolle

Antrean jälkeen bussi lähti köröttelemään kuoppaista tietä eteenpäin. Paikalliset ihmiset ajelivat Ladoillaan reipasta vauhtia, ja aina silloin tällöin ohi vilahti myös kallis, uusi maastoauto. Ne ovat Venäjän vaurastuvan keskiluokan mieleen.

Yhtäkkiä tien vasemmalla puolella näkyi kyltti, joka osoitti, että Viipuriin oli vain kymmenen kilometriä. Kivenheiton päässä aukenivat puolestaan Talin-lhantalan tantereet, joilla käytiin kesän 1944 suuri torjuntataistelu. Emme kuitenkaan käyneet siellä, sillä matkan tarkoitus oli vieraillla Rahkosten entisillä kotipaikoilla.

Hieman ennen Jääskiä Ihalempelässä bussi kääntyi pienelle metsätielle. Ruoka, kahvi- ja oluttauon jälkeen lähdimme kävelemään metsätietä, joka kävi liian huonoksi ajaa. Runsaan kilometrin tallustettuaamme tulimme risteykseen.

Risteyksestä tiet haarautuivat Piepharjun ja Ämmälän talojen paikoille. Ensin kävimme Piepharjussa Juhanan Rahkosten syntymäkodin kivijalalla ja sitten Ämmälään.

Pekka Rahkonen Ruotsista oli palannut syntymäkotiinsa Ämmälään ylipuolen vuosisadan jälkeen. Ämmälä on myös Veikko Rahkosten syntymäkoti. Tunnelma oli ymmärrettävästi liikuttunut.

Seurueemme kerääntyi Ämmälän kivijalan ympärille. Pian samppanjapullon korkki poksautti auki, ja korkki lensi horsmien peittämälle entiselle pihalle. Kaihoisa Karjalaisten laulu alkoi soida Karjalan kesässä.

Iltajuhla Imatralla

Varsinainen iltajuhla vietettiin saman päivän iltana Imatran Rautiokylässä kylätuvassa.

Tervehdyssanat lausui Rahkosten sukuseuran hallituksen jäsen Veikko Rahkonen. Seuran puheen-

johtaja Olavi Rahkonen Jyväskylästä toi juhlijoille sukuseuran tervehdyksen. Kymmenvuotiaan Julia Rahkosen kitarasitys sai aikaan komeat taputukset.

Pekka Rahkonen Ruotsista kertoi tapahtumista ennen sotaa ja sen aikana. Myös hänen evakkomatkansa vaiheet oli mielenkiintoista kuultavaa. Pekan kertomusten jälkeen Johanna Virsunen esitti evakon laulun. Monen paikalla olijan silmät kostuivat laulua kuunnellessa.

Veikko Rahkonen piti lyhyen esitelmän, kuinka Rahkoset ovat tulleet Kawantjärveltä Paakkarin-

kylään. Viimeisenä ohjelmanumerona Suvi Halinen lauloi kauniin Karjalan kunnaat laulun. Lopulta kului vilkkaan keskustelun ja kuulumisten vaihdon merkeissä.

Sunnuntaina oli vuorossa kirkossa käynti Imatrankosken kirkossa ja kukkatervehdysten vienti Tainionkosken Karhumäen hautausmaalla oleville esi-isien haudoille.

Kolmen vuoden päästä kokoonnutaan jälleen yhteen. Ruotsissa asuvat sukuhaarojen edustajat toimivat tällä kertaa isäntinä.

Eeva-Liisa Poutanen ylijohtajaksi

Nimityksiä ja akateemisia tutkintoja Tahvo Rahkosen (s. 2.2.1882 Antreassa, k. 6.12.1968 Nastolassa) sukuharassa.

Annikki Penttisen s. Rahkosen (s. 1922 Näpinlahdessa) tytär on nimitetty Merentutkimuslaitoksen ylijohtajaksi.

Valtioneuvosto nimitti 8.6.2005 Merentutkimuslaitoksen ylijohtajaksi filosofian tohtori, ylitarkastaja Eeva-Liisa Poutasen (s. Penttinen). Ylijohtajana Poutanen aloitti 1.7.2005.

Ylijohtajan virkaan Poutanen siirtyi ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosastolta. Merentutkimuslaitoksella Poutanen on ollut vuodesta 1984 tutkijan ja erikoistutkijan tehtävissä. Lisäksi hänellä on dosenttuuri Helsingin

yliopiston kemian laitoksella.

Liikenne- ja viestintäministeriön alainen Merentutkimuslaitos tuottaa meritieteellistä tutkimusta päätöksenteon ja käytännön tarpeisiin. Laitos palvelee viranomaisia, elinkeinoelämää sekä yksityisiä kansalaisia ja on aktiivisesti mukana alan kotimaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Annikki Penttisen (s. Rahkonen) esikoistyttä Raija Maukonen (s. 1949) on suorittanut terveystieteiden maisterin tutkinnon Kuopion yliopistossa 2005.

Paavo Rahkosen (s. 1926 Käkisalmissa) nuorin tytär Ritva Väyrynen (s. 1956 Nastolassa) on suorittanut kasvatustieteiden maisterin tutkinnon Helsingin yliopistossa 2004.

Lähetä sähköpostiosoitteesi

Yli puolella suomalaisista on sähköpostiosoite, joten sukuseuran yhteydenpidossakin sähköpostia käytetään jatkossa aiempaa enemmän. Osoitteiden kokoaminen edellyttää kuitenkin sitä, että lähetät sähköpostiosoitteesi sukuseuran sihteerille Helvi Liimataiselle osoitteeseen helvi.liimatainen@sci.fi

Rahkoset internetissä: <http://kotisivu.mtv3.fi/rahkostensukuseura/>

Ei oppi ojan kaada eikä tieto tieltä työnnä

Tahvo Rahkosen (1882-1968) esitelmä Konnitsan maamieskoulun ”Toveriliiton” päiville 2.4.1909.

Esitelmä löytyi Alma Langen s. Rahkonen (1931-2005) jäämistöstä Mikkelissä kesällä 2005. Esitelmä on Ritva Väyrysen (s. Rahkonen) hallussa. Ritva Väyrynen, Tahvo Rahkosen pojan, Paavo Rahkosen tytär on siirtänyt tekstin sellaisenaan alkuperäisistä Tahvo Rahkosen käsikirjoittamista papereista koneelle 27.12.2005. Tekstiä ei ole korjattu, muokattu eikä mitenkään muutettu. Teksti vastaa nykyistä suomenkielen oikeinkirjoitusta ja kieliooppia lähes täydellisesti. Tämä hämmästyttää, koska Tahvo Rahkonen oli tuolloin 27-vuotias ja oli käynyt kiertokoulun lisäksi vain Konnitsan maamieskoulun. Tosin Tahvo Rahkosen lukusetelissä 1894-luvulla on osaamista arvioitu merkinnällä ”ylihyvin”.

”Ei oppi ojan kaada, eikä tieto tieltä työnnä,” sano sanalasku ja niinhän se onkin, eihän oppia ja tietoa ole voitu milloinkaan syyttää, että se olisi ollut kompastuskivenä ihmisille. Mutta, ettei oppi ja tieto jäisi kuolleeksi kirjaimiksi, on meidän se saatava työllämme ja toiminnallamme näkyviin; se on saatava kantamaan hedelmiä.

Ei riitä, näetsen, että ihmisellä on tietoja, ellei hän myös tiedä ja osaa käyttää niitä oikein. Ei riitä, että tahdomme, meidän tulee myös vaikuttaa. Sillä ainoastaan silloin on tiedoillamme arvoa, kun ne saavat vaikutusvoimamme teoissa esiintymään. Silloin ne ovat hyödyksi ei ainoastaan itsellemme, vaan myöskin lähimmäisellemme. Ja silloin saamme iloksemme nähdä, että työmme ja toimintamme on kelvannut esimerkiksi muillekin. Silloin on hyöty tiedoistamme ollut moninkertainen, se on silloin antanut hyvän sadon. Hankkiesamme tietoja ei meitä saa ohjata mikään muu tarkoitus kuin se, joka käskee meidän etsimään keinoja, joiden avulla voisimme olla hyödyksi itsellemme ja yhteiskunnallemme. Jos haluamme tietoja, niillä vain ylvästelläksemme semmoisten rinnalla, joilla ei niitä ole, silloin ei tietomme ole mistään kotoisin, niillä ei ole sanottavampaa merkitystä. Turhamielisyydellä on paljon sanottavaa yhteiskunnallisen elämän historiassa; mutta se, joka etsii tietoja niillä ainoastaan tyydyttääkseen omaa turhamielisyyttään, tekee tyhjää työtä, eikä

voida kokea sitä tyydytystä, minkä jokainen rehellinen ja tosi pyrintö tuo mukanaan. Sillä tässäkin on laki se, että tarkoitus määrää työn arvon.

Etsi tietoja, mutta käytä ne oikein itsesi ja muitten tosi hyväksi. Älä kaiva maahan leiviskääsi välinpitämättömyyden ja itsekkäisyyden kätköön, käytä se kohottimena ammattisi, taloutesi ja inhimillisen kehityksen palveluksessa. Jokainen askel elämässä tarjoaa vaikeuksia, joita hyvinkin usein ainoastaan tietojen avulla voidaan poistaa, ja se on semmoisisissa tilaisuuksissa kuin tiedolle tuleva oikea arvo tulee parhaiten näkyviin. Tieto on se, joka sallii meidän silmäillä luonnon salaisuuksia ja osittain seurata sen suuruuden jälkiä, mikä kaikkialla meitä ympäröi. Ne antavat meille vastauksen moneen kysymykseen, joka muuten jäisi meille ainaiseksi arvoitukseksi. Ne ovat maanviljelijällekin hyvänä, voimmepa sanoa melkein, työvoiman lisänä, niiden kautta on hänen vakonsa valmiiksi viitottu, askeleensa tuettu, taloudellinen toimintansa valoisalle ja vahvalle kallioperustalle laitettu, innostus ammattiinsa herätetty, sekä rakkaus maahansa ja kansaansa elvytetty.

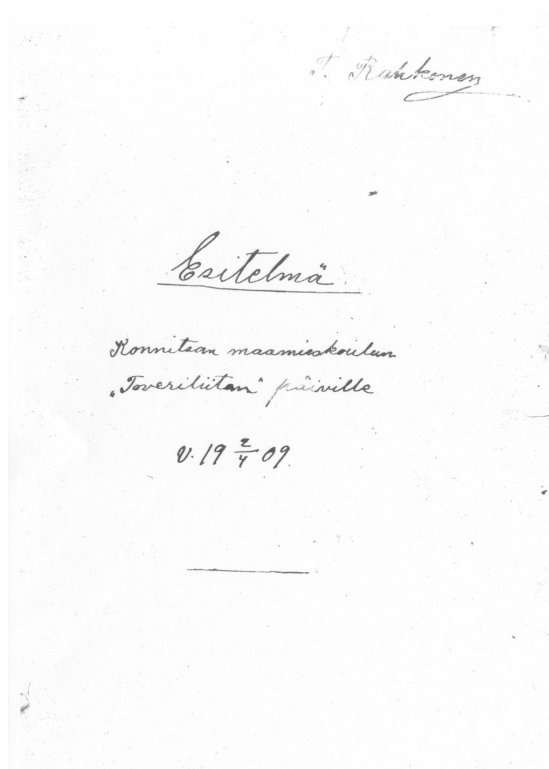
Kaikki kurjuus, kaikki pahe perustuu tiedottomuuteen. On kyllä tosi, että tieto saattaa olla vaarallisimpiakin keinoja pahanilkisten käsissä, mutta sen tähden se ei suinkaan kadota arvoansa ja merkitystensä keinona yhteiskunnallisena jalostajana ja edistäjänä. Maailmassa saattaa kaikkia käyttää väärin, tietoja myös, mutta tämä ei sittenkään halvenna niiden merkitystä. – Mikä tapojen raakuus, mikä himmeä käsitys elämän yksinkertaisimmista suhteista ilmaantuukaan siellä, missä valistuksen tulisoihut ei vielä ole päässyt loistamaan. Jollei valistuksen lämmittävä säde olisi meidänkin maasta hajoittanut tietämättömyyden ja taikauskon pimeyttä, niin seisoisimme vieläkin sidotuina silmin elämän tärkeimpien kysymyksien edessä, ja moni totuus, joka nyt on meillä selvänä, olisi yhäti pimeässä kätkössään.

Usein kuullaan väitettävän, ettei tietojen hankkiminen kuulu maamiehelle, sillä tieto ja työ ei sovellu yhteen, mutta niinhän ei kuitenkaan ole asiain laita, vaan korkealle kehittynyt valistus pitää

myöskin työn aina kunniallisempänä. Se pitää tiedot työn jalona liittolaisena, jotka käsikädessä kulkien saavuttavat parhaat tulokset, ja tiedot samalla antavat lomahetkinä arvokasta virkistystä.

Älkäämme koskaan unohtako, että sielu tarvitsee ravintoa yhtähyvin kuin ruumis ja että se voi tätä ravintoa saada ainoastaan siitä, mikä on totta, jaloa ja ylevää. Hyvien ja opettavaisten kirjojen lukeminen on ennen kaikkea raitis sielun ravinto ja sentähden tulee meidän aina harrastaa sellaista lukemista, pitääksemme sielumme voimat terveinä, raittiina ja joustavina. Hyvän ja opettavaisen lukemisen kautta on meillä samalla tilaisuus kartuttaa tietojamme sekä myös uudistaa niitä. Ja silloin olemme toimineet oman itsemme kehittämiseksi, josta meille saattaa olla iloa elämän varrella kulkiessamme. Se aika, jonka moni kuluttaa joutilaana vetelehtimiseen, on turhaan tuhlattua, josta saattaa olla välin huonotkin seuraukset, eikä siitä koskaan palkkaa makseta. Kartuttakaamme tietojamme, mutta ainoastaan todellisesti hyvillä keinoilla, joita emme tarvitse omantunnon edessä hävetä. Älkäämme koskaan niin ajatelko, että jo kyllin täydellisiä ollaan, ei mitään enää tarvita. Jos niin ajattelemme, silloin ollaan huonolla itsekäisyyden pohjalla, jossa tuskin mikään edistyminen saattaa tulla kysymykseenkään.

Tietoja vaaditaan kaikilla ammattialoilla ja etupäässä juuri semmoisia, joita kussakin ammatissa tarvitaan, sillä niiden omistamisestahan riippuu koko ammatin menestyminen. – Me maanperkaajat olemme hyvin vähän kiinnittäneet tähän asiaan huomiota, me tyydymme yleensä niihin tietoihin, joita olemme kotiseudulla ja kotoisella pellolla saaneet, me tunnemme olevamme täysin valmiiksi kehittyneitä maanviljelijöitä jo niilläkin tiedoilla. Mutta niin emme, valitettava kyllä, ole. Esimerkit käytännöllisestä elämästämme puhuvat säälimättä päinvastaista kieltä. Ne moittivat meitä kovasti. Ja minkä tähden? Sen tähden, että meidän täytyy niin usein jättää kotoiset maatyömme ja lähteä rahdin tekoon tai muuhun keinotteluun ansaitaksemme jokapäiväisen leivän. Tai että meidän täytyy lähteä ostamaan karjan rehua jos kellä onnellisemmalla sitä sattuisi olemaan myytävänä, sen sijaan, että omat niittymme annamme olla oman onnensa nojassa sammalen, pajupehkojen ja kaiken muun hyödyttömän kasvullisuuden vallassa. Jos me kelpo maamiehiä oltaisi, niin ei edellä luetellut ilmiöt niin jokapäiväisiä olisi keskuudessamme. Tämä on kyllä ikävä kuva täysin valmiiksi kehittyneestä maamiehestä, mutta sit-

tenkin todellinen.

Sekä omaa että koko yhteiskuntamme tosi onnea silmällä pitäen on meidän tämmöisestä koetettava päästä irti. Ja tähän meillä nykyään onkin hyvät edellytykset, kun maahamme on perustettu tätä tarkoitusta varten oppilaitoksia, joissa maamiesten on mukava tietojansa lisätä. Sen tähden olisi nuorison otettava asiakseen, että sankoin joukoin rientäisi näihin kouluihin tietojansa lisäämään. Ja varsinkin meidän, joilla on ollut onni tulla osalliseksi niistä tiedoista, joita tämäkin maamiesten oppilaitos tarjoaa, olisi vaikutettava ympäristöme nuorisoon, että siinä tulisi herätetyksi innostus ja halu kouluun tulemiseen sekä vanhempaan väestöön, että siinä heräisi halu lähettää poikiaan ja tyttäriään näihin kouluihin. Silloin olisimme tehneet suuren palveluksen koko yhteiskunnallemme! Silloin voisimme toivoa joka niemessä, joka notkossa, saarelmassa missä vaan maamiehen matala maja kohoa, löytyvän kelpo maamiehiä, joille ammattikoulussa on tie valmiiksi viitottu ja suunniteltu. Silloin voisimme toivoa Suomemme kerran kukoistavan ”ihanne maana viljavana”. Silloin voisimme toivoa jokaisessa maakansalaisyksessämme heräävän rakkaus ja tyytyväisyys maantansa ja kansaansa kohtaan.

Sitä me kaikki toivokaamme ja siihen toimintamme kohdistakaamme. Se on toivomukseni.

Suvun kunniajäsen laati sukuselvityksen

RAILI MARJATTA HYTÖNEN 11.1.1926–6.5.2006

Rahkosten sukuseura ry:n kunniajäsen, maanviljelijä Raili Marjatta Hytönen nukkui pois Saarijärvellä, missä hän syntymäkodissaan Lahdenperällä asui ja teki työnsä lähes koko elämänsä ajan.

Rahkosten sukuseuran perustaminen sai syysyksen Raili Hytösen tekemästä tutkimuksesta yhdestä Rahkosen suvun haarasta. Hänen työnsä merkitys todettiin sukuseuran toisessa varsinaisessa kokouksessa Saarijärven Kukonhiekassa 19.7.1997, jolloin Raili Hytönen valittiin seuran ensimmäiseksi ja toistaiseksi ainoaksi kunniajäseneksi. Seuran ensimmäinen ja perustava kokous pidettiin 22.7.1995 Saarijärvellä hotelli Menninkäisessä.

Raili Hytönen oli aina ollut sukurakas ja kiinnostunut suvustaan. Niinpä hän kävi kansalaisopiston sukututkimuksen kurssin ja tutki isänsä isän vaiheita Hytösen suvussa. Kiinnostus äitinsä Helmi Rahkosen sukuun konkretisoitui 1980-lopulla. Tuolloin hän aloitti tutkimuksensa, missä Rahkosen sukua selvitettiin aina 1500-luvulle saakka. Sukuselvitys ”Rahkosen suku Saarijärveltä” vei aikaa noin vuoden verran, ja selvitys ilmestyi vuonna 1992 pienehkönä 65 kappaleen painoksena. Raili Hytönen teki lisäksi muita lyhyitä sukuselvityksiä saarijärveläisistä suvuista. Nämä olivat Linnan suku Saarijärveltä vuonna 1991, Benedictus Cuneliuksen suku 1622–1991 vuonna 1991, Liimatainen-Hytönen suku Saarijärven Pyyrinlahden Liimattalasta vuonna 1992, Holmin suku vuonna 1993 sekä moniste Elämää Hietaniemellä vuonna 1991.

Raili Hytönen oli Ilolan kantatilalla syntyneen, maanviljelijä Akseli Gabrielinpoika Hytösen ja Hietaniemen tilalla syntyneen Helmi Erkintytär Rahkosen toiseksi vanhin lapsi. Isä Akseli Hytönen rakensi Lahdenperän tilan, joka muodostui Railinkin keskeisimmäksi ja kaikilla tavoin tärkeimmäksi elä-

män piiriksi. Hän työskenteli tilalla yhdessä nuorimman sisarensa Kaarinan kanssa ja vietti myös elämänsä viimeiset ajat yhdessä tiiviisti hänen kanssaan.

Raili kävi nuoruusvuosinaan Helsingissä modistikurssin ja ompelukurssin. Hän olikin erittäin taitava naisten hattujen ja vaatteiden tekijä. Niillä taidoillaan hän olisi hyvinkin voinut ansaita elantonsa, mutta hän keskittyi kuitenkin kotitilansa karjanhoitoon. Eläinrakkaus ohjasi hänen päätöstään. Karjan lisäksi erityisesti kissat olivat hänen sydäntään lähellä.

Eläinrakkauden lisäksi Railin luonteenpiirteisiin kuului lapsirakkaus. Erityisesti sisarensa Inkerin lapset ja lapsenlapset olivat tärkeitä Railin elämässä. Heidän vierailunsa Lahdenperällä ja elämänvaiheidensa seuraaminen olivat kohokohtia Railin elämässä.

Raili oli todellinen sisu-ihminen, määrätietoinen ja teki aina sen, mitä oli päättänyt. Hän ei suureen ääneen julistanut aikomuksiaan, vaan hoiti tavoitteisiinsa pääsyn vaatimattomalla ja tyylikkäällä tavallaan.

Raili oli koti-ihminen. Häntä eivät viehättäneet, päinvastoin kuin sisaruksiaan, tavanomaiset nuorison riennot tansseineen, mutta elokuvat sen sijaan olivat hänen mieleensä. Raili ei ollut kovin innokas seura- tai yhdistysihminen, mutta pikkulottiin hän kuului ja arvosti maanpuolustusta.

Raili Hytönen oli veljensä Sakarin sekä sisariensa Inkerin ja Kaarinan joukossa lapsista vakavamielisin jo lapsena. Uskonnollisuus ja luottamus Korkeimman johdatukseen ohjasivat häntä koko hänen elämänsä ajan. Raili Hytönen nähtiin sunnuntaisin Saarijärven kirkossa ”omalla paikallaan”.

Sukurakkaus johdatti Railin ja usein hänen sisarensa Kaarinan vierailuille sukulaisten luokymmenienkin kilometrien päähän, ja ensimmäiseen polkupyörillä. Raili osallistui uskollisesti lähes kaikkiin sukujuhliin. Vastavierailut Lahdenperään tapahtuivat todellisen keskiystävyyden vallitessa. Vähintään ”seitsemää sorttia” tarjottiin ja vaihdettiin kuulumisia. Railin nuoruusvuosina sukulaisia, tätejä ja setiä sekä muitakin sukulaisia vieraili usein Lahdenperässä, sillä ”mökkivillitystä” ei siihen aikaan niinkään tunnettu. Kuitenkaan Raili ei itse pitänyt tai järjestänyt omia juhliaan. Päinvastoin hän mieluummin lähti ”karkuun” esimerkiksi syntymäpäiviään.

Raili Hytösen muisto seuraa Rahkosten sukuseuran toimintaa.

Hannu Luotola

Serkun poika Raili Hytösen äidin puolelta

Juho Rahkonen väitteli tohtoriksi

Tämän lehden avustajakunta on tasokas, sillä tähänkin numeroon kirjoittanut Juho Rahkonen väitteli syyskuussa tohtoriksi Tampereen yliopistossa.

YTM Juho Rahkosen tiedotusopin alaan kuuluva väitöskirja *Journalismi taistelukenttänä. Suomen Nato-jäsenyydestä käyty julkinen keskustelu 2003–2004* tarkastettiin 30.9.

Tutkimuksessa tarkastellaan Suomen Nato-jäsenyydestä käytyä julkista keskustelua. Aineistossa on edustettuna monia erilaisia tiedotusvälineitä, sanoma- ja aikakauslehdistä televisioon ja radioon. Pääpaino on kuitenkin Suomen neljässä suurimmassa päivälehdessä, Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa, Aamulehdessä ja Iltalehdessä.

Lisäksi tutkimuksessa tehdään kurkistus lähihistoriaan, kylmän sodan kuumiin vuosiin.

Juho Rahkonen on syntynyt Helsingissä 1978 ja on kirjoittanut ylioppilaaksi Jyväskylässä. Hän on suorittanut yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinnon Tampereen yliopistossa.

Kuulovammaisten lasten ja nuorten opetuksen kehittäjä

ALMA LANGE (S. RAHKONEN) 15.7.1931–20.5.2005

Elämäntyönsä kuulovammaisten lasten ja nuorten opettajana tehnyt erityisluokan opettaja Alma Lange (s. Rahkonen) kuoli 20.5.2005 pitkällisen sairauden jälkeen Mikkelissä. Hän oli syntynyt 15.7.1931 Käkisalmissa maanviljelijäperheen neljäntenä lapsena. Perheeseen kuuluivat vanhemmat, Anna-Liisa (1894-1969) ja Tahvo Rahkonen (1882-1968) sekä sisarukset Annikki (1922-), Paavo (1926-) ja Tahvo (1928-1955). Sota-aika väritti Alman lapsuutta ja nuoruutta: kun Alma oli kahdeksan -vuotias, perhe joutui lähtemään evakkoon Etelä-Pohjanmaalle. Heille osoitettiin evakkokodiksi Helmi ja Jaakko Pukkisen koti Ylistarosta. Perhe pääsi takaisin kotiin Karjalaan joulukuksi 1941, josta kuitenkin jouduttiin uudelleen evakkoon kesäkuussa 1944. Sotien jälkeen heille osoitettiin uusi kotipaikka Nastolasta Seestan kartanon mailta.

Alman opiskelu- ja työhistoria oli monipuolinen ja vaativa. Alma kävi kansa- ja keskikoulun sotien aikana ja keskikoulun jälkeen hän suoritti kansakoulun opettajan tutkinnon Heinolan seminaa-

riissa v. 1952. Seminaari kesti tuolloin neljä vuotta. Ensimmäinen kansakoulun opettajan työpaikka löytyi Savonlinnan Ritosaaaresta. Opettajauransa alkuvaiheessa Alma alkoi kiinnostua kuurojen ja näkövammaisten lasten erityisopetuksesta. Alma hakeutui Turkuun opiskelemaan kuurojen koulun opettajaksi, jolloin hän opiskeli viittomakielen taidon. Lisäksi Alma hankki myös sokeain opettajan pätevyyden Helsingissä 1970-luvulla.

Alma teki 30-vuotisen työuran Mikkelin kuulovammaisten koulussa ja oli mukana kehittämässä kuulovammaisten opetusta ensin kansa- ja keskikoulussa, myöhemmin peruskoulutasolla ja lopuksi lukioasteella. Mikkelissä aloitettiin kuurojen keskikouluopetus v. 1968 ja neljä vuotta myöhemmin, v. 1972 siirryttiin myös kuurojen koulussa peruskoulu-aikaan. Keskikoulun opettajan pätevyysvaatimuksena on aineen opettajan pätevyys. Turussa hankittu kuurojen koulun opettajan pätevyys ei enää riittänyt, niinpä Alma opiskeli maantiedon, biologian ja kuvaamataidon aineenopettajan pätevyudet yliopistossa.

Kuulovammaisten opettaminen on vaativaa. Puheen ja kielen oppiminen on kuulovammaisen lapsen keskeisin ongelma, joten kommunikaatiotaidon opettaminen on koulun keskeisiä tavoitteita. Tavoitteena on, että oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti, oppii hyvän viittomakielen taidon, pystyy lukemaan huulilta ja käyttämään ääntään ymmärrettävästi, ymmärtää lukeensa tekstiä ja osaa ilmaista itseään kirjallisesti. Kuurojen koulussa on lisäksi samat oppimäärät, oppikurssit ja tavoitteet kuin tavallisessa peruskoulussa ja samalla pyritään edistämään oppilaan kokonaiskehitystä ja kuntoutumista. Kuulovammaisen oppilaan äidinkieli on viittomakieli ja toinen kotimainen kieli on suomen kieli; kuulovammaiset oppilaat oppivat siis kaksikielisiksi. Opetus on yksilöllistä ja siinä käytetään visuaalisia opetusmenetelmiä. Kuvien ja kaavioiden avulla pyritään havainnollistamaan opittavia asioita ja teknisten laitteiden avulla hyödynnetään jäljellä olevaa kuuloaistia. Alma-tädin jäämistöstä löytyi useita kansioita itse tehtyjä oppimateriaaleja, havainnollistamisvälineitä ja virikkeitä.

Alma oli keskeisesti mukana kehittämässä Suo-

meen lukiotasoista opetusta kuulovammaisille nuorille. Mikkelin kuurojenkoulussa aloitettiin ensimmäisenä Suomessa kuulovammaisten nuorten lukiotasoinen opetus syksyllä 1976. Opettajana hänelle tuli jälleen haaste laajentaa osaamistaan ja pätevyitä nyt lukion opettajaksi. Alma suoritti lukion saksan kielen opettajan pätevyuden Helsingin yliopistossa ja toimi lukiossa erityisluokan opettajana. Kuulovammaisten lukiotasoinen opetus kestää kolmesta neljään vuoteen. Oppilaat ovat virallisesti kirjoilla tavallisessa lukiossa, jossa he suorittavat ylioppilastutkinnon, mutta saavat yksityisoppilaina opetusta kuulovammaisten koululla erityisluokan oppilaina. Koulu antaa oppilailleen hyvät mahdollisuudet jatko-opintoihin, myös kelpoisuuden yliopisto- ja korkeakouluopintoihin. Kuulovammaisella yliopistopiskelijalla on oikeus viittomakielen tulkin palveluihin.

Alma oli vahvasti sitoutunut opettajan työhönsä ja oppitunnit olivat hyvin tarkasti suunniteltuja. Koulun entinen rehtori Vuohelainen mainitsi Alman 60-vuotispäivillä pitämässään puheessa, että kouluhallituksen edustajat halusivat mennä kuuntelemaan juuri Alma Langen tunteja. Rehtori luonnehti Almaa ”huippuopettajaksi”. Alma sai julkisen tunnustuksen itsenäisyyspäivänä vuonna 1987 paneutumisestaan työhönsä. Erityisluokan opettaja Alma Langelille myönnettiin Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan I luokan mitali kultaristein.

Intensiivisen opettajantyöhön paneutumisen mahdollisti osaltaan se, ettei Almalla ja hänen puolisoillaan Klausilla ollut lapsia. Alma solmi avioliiton saksan kansalainen Klaus Werner Albrecht Langen kanssa Berliinissä vuonna 1972. Heillä oli kaksi kotia; Alman koti Mikkeliissä ja Klausin koti Berliinissä. Alma vietti kesälomansa Berliinissä ja käytti myös loma-aikansa itsensä kehittämiseen opiskellen taiteita Berliinin taideakatemiassa. Klaus muutti Alman luo Mikkeliin jäätyään

eläkkeelle, jolloin he luopuivat Berliinin kodistaan. Klaus Lange kuoli 1999 Mikkeliissä, minkä seurauksena Alma sairastui vakavasti eikä tervehdyntynyt enää.

Alma-tädillä oli monia ominaisuuksia, joita me sukulaiset ihailimme ja joista saimme nauttia. Alma koettiin ”suvun henkisenä voimakeskukseksi”, joka ei sortunut tai liikuttunut pitäessään perhejuhliassamme koskettavia puheitaan. Hän pystyi myös pitämään spontaanisti vastapuheen esim. lausumalla tilanteeseen sopivan runon. Alman runonlausuntataito olikin palkittu seminaariaikoina, kun hän osallistui nuorena opettajakokelaana Heinolan seminaarissa henkisiin kilpailuihin ja voitti ensimmäisen palkinnon. Alma oli taiteellinen; hän teki maalauksia ja kipsitöitä ja oli hyvä tekemään käsitöitä. Alma oli myös musikaalinen: hän soitti harmonia ja lauloi paljon. Paavo- Isäni muisteli, kuinka Nastolan kanttori Niemi antoi Almalle luvan soittaa kirkon urkuja seminaarin kesäloma-aikana. Alma oli haltioituneena kertonut, kuinka hän nautti mahtavasta juhlallisesta tunnelmasta soittaessaan virttä ’Jumalan kunnia luonnossa’: ”Te taivaat soikaatte kiitosta Herran...” Isäni kertoman mukaan Alma oli uskova nainen jo nuorena. Alma toteutti lähimmäisen rakkauttaan muistamalla lähimmäisiään ja hän myös rukoili läheistensä puolesta. Alman ja Klausin koti oli aina vieraanvarainen. - Omassa puheessaan 60-vuotispäivillään hän kertoi kokevansa kiitollisuutta elämästään.

Alma Lange siunattiin puolisonsa viereen haudan lepoon Mikkeliissä 18.6.2005. Oli heleä ja aurinkoinen kesäpäivä. – Siirtyessämme haudalta muistotilaisuuteen tunsin kuinka Alma-täti olisi sanonut: ”Voi kun työ toitte miulle paljon kaunista kukkasii, no kylläpä työ muistitte minnuu...”

Alma-tätiä kiitollisena muistaen kummityttö
Ritva Väyrynen (s. Rahkonen)

Sukukokous Imatran seudulla

Rahkosten seuraava sukukokous järjestetään Imatran seudulla 21. päivänä heinäkuuta 2007. Sukuseuran hallitus ei ole vielä päättänyt tarkemmin kokouksen pitopaikkaa – se on todennäköisesti Ruokolahdella. Asiasta kerrotaan alkuvuoden aikana jäsenille lähetettävässä kirjeessä.

Kaavailujen mukaan sukukokouksen ohjelma kostuu varsinaisesta kokouksesta, esitelmästä, jolla valaistaan alueen Rahkos-historiaa ja retkestä Imatran lähiseudulla Suomen puolella oleviin Rahkosten sukuun liittyviin seutuihin.

Lisäksi sunnuntaina 22.7. tehdään retki Venäjän puolelle. Retkeen sisältyy opastus, jossa kerrotaan alueiden Rahkos-historiasta.

Majoittuminen järjestetään kokouspaikan lähellä niille, jotka osallistuvat sunnuntain oh-

jelmaan.

Sukukokoukseen tullaan omilla kyydeillä tai Keski-Pohjanmaalta Keski-Suomen ja Savon kautta kokouspaikalle järjestettävällä bussikyydillä.

Jäsenkirjeeseen tulee kysely halukkuudesta kotimaan bussikyytiin ja Venäjän-matkaan. Ilmoittautuminen Venäjän-matkalle on tehtävä hyvissä ajoin viisumin hankkimisen vuoksi. Aikataulu kerrotaan jäsenkirjeessä. Sekä kotimaan bussimatkan että Venäjän-matkan kustannukset ovat vielä avoinna.

Syynä aikaisemmasta poikkeavaan sukutaapaamiseen on se, että perinteinen sukukokous ei enää vedä osallistujia. Vuoden 2005 sukukokouksessa Saarijärvellä oli vain 43 osallistujaa, mikä on vain murto-osa aikaisempien vuosien osanottajamäärästä.

Saarijärven Pullistuksesta kirja

Toimittaja Jorma Rahkosen toinen urheilukirja julkaistiin syksyllä 2005. Teoksessa *Lähetään taas pullistelemaan – Saarijärven Pullistus 1905–2005* tarkastellaan viime vuonna sata vuotta täyttäneen urheiluseura Saarijärven Pullistuksen vaihteita.

Kirja on 316-sivuinen ja siihen kuuluu lisäksi 16-sivuinen kuvaliite. Kirjassa on kaikkiaan yli 200 valokuvaa.

Satavuotiskirja on laaja katsaus Pullistuksen historiaan. Siinä on myös runsaasti värikkäitä tarinoita urheiluseuran vaiheista ja erikoisista sattumuksista. Kirja perustuu arkistomateriaalin ja tuhansien lehtijuttujen lisäksi yli 130 henkilöhaastatteluun. Kirjailija Harri Tapper on kirjoitta-

nut teokseen kertomuksen veljeksistä urheiluseuran riveissä.

Pullistuksessa on sadan vuoden aikana kilpailtu yli 20 urheilulajissa. Lisäksi sillä oli laajaa kulttuuritoimintaa 1940-luvulta 1960-luvulle saakka. Näytelmäkerho keräsi esityksillään rahaa urheilutoimintaa varten. Kirjallisuuskerhoa ei todennäköisesti ole ollut millään muulla urheiluseuralla. Vähän aikaa Pullistuksella oli myös laulukoro.

Juhlakirjassa käydään läpi Pullistuksen yleishistoria, urheilumuodot laji lajilta, seuran kulttuuritoiminta sekä muu toiminta tansseja, elokuvia, bingoa ja Ahvenlampi-rockia unohtamatta. Myös seuran toiminnassa tärkeä talkootyö tuodaan kirjassa esille.

Rahkoset-lehti: 12. vuosikerta, 15. numero. Päätoimittaja: Jorma Rahkonen
Paino: Kopijyvä Oy, Jyväskylä